

Škodlivé vlivy působící na zboží ve sféře oběhu

Sféra oběhu zahrnuje **přepřavu, skladování a prodej zboží**.

Po dobu výskytu zboží ve sféře oběhu je stále vystaveno působení škodlivých vlivů a důsledkem těchto rizik je:

1. **snížení užitné hodnoty výrobku** tzn.
2. **ztráta užitné hodnoty výrobku** (nefunkční, zdravotně závadný ..) tzn. **neprodejný výrobek**.

Mezi škodlivé vlivy se řadí vlivy:

mechanické, fyzikální (klimatické), chemické, biologické, společenské a morální opotřebení

Mechanické vlivy

Uplatňují se při **přepřavě, manipulaci a skladování**. Jedná se o **otřesy, tlaky, nárazy a tření**.

Důsledky působení mechanických vlivů na zboží - **poškození obalů, oděr zboží, vysypání obsahu balení či rozbití balených výrobků**.

Ztráty způsobené mechanickými vlivy lze omezit **lepším zabezpečením zboží při přepřavě, respektováním manipulačních značek, vhodnými obaly**.

Fyzikální vlivy

Působí na zboží **v celé sféře oběhu**. Radíme sem **vliv světelného záření, vlhkosti, teploty a prachu**.

1. Světelné záření

Způsobuje **vyblednutí, vysychání, žluknutí tuků a množení mikroorganismů**.

Světelné záření má 3 složky – viditelné, infračervené (tepelné), ultrafialové (UV)

Ochrana - použití neprůhledných obalů, barevného skla či plastů, vhodného nasvícení na prodejně a ochraně před přímým slunečním zářením.

2. Vlhkost vzduchu

Ovlivňuje **pevnost papírových a lepenkových obalů, mění charakteristiky dřeva, způsobuje korozi kovových obalů, podporuje napadení výrobku či obalu mikroorganismy**.

Výrazně působí na zboží při říční a námořní přepřavě.

Relativní vlhkost vzduchu - měří se v % pomocí vlhkoměrů.

Ochrana - použití nepropustných obalů, správné umístění zboží a pravidelná kontrola vlhkosti pomocí vlhkoměrů.

3. Teplota vzduchu

Nedodržení stanovené teploty při přepřavě, skladování a prodeji.

Důsledkem je **tání, vysychání, množení mikroorganismů, rozrážení emulzí ...**

Měří se teploměry ve °C – kapalinovými, digitálními, bimetalickými ..

Ochrana - pravidelná kontrola teplot v mrazicích a chladicích zařízeních na prodejně a dodržování stanovené skladovací teploty při vystavování zboží.

4. Prach

Poškozuje **obal či nebalený výrobek hygienicky, funkčně a vzhledově (papír, oděvy..)**.

Prach = drobné částice, obsahuje i **mikroorganismy**

Prašnost = množství prachu, které spadne na m² za 24 hodin

Ochrana – čistota, otírání zboží při přípravě k prodeji, obaly

Chemické vlivy

Působí na zboží při přepravě a skladování a nejčastěji způsobují korozí kovů nebo stárnutí plastů.

Koroze způsobuje změnu vzhledu zboží, ale i úplnou nefunkčnost.

Ochrana - nepropustné obaly, povrchová úprava zboží a pravidelná kontrola vlhkosti a teploty ve skladech.

Biologické vlivy

Působí na zboží v celé sféře oběhu. Jedná se o působení enzymů, mikroorganismů, hmyzu a hlodavců.

Mikroorganismy a enzymy

Způsobují autolýzu, kvašení, hnití a plesnivění zboží, které je pak zdravotně závadné.

Příklady mikroorganismů – plísňe, kvasinky a bakterie

Ochrana - kontrola zboží při příjmu, dodržování stanovených skladovacích podmínek (teplota, vlhkost, hygienické požadavky),
časté kontroly zboží během vystavování a skladování.

Využití mikroorganismů potravinářským průmyslem:

kvašení – výroba piva, vína, mléčné výrobky (jogurty, kefir ...)

kysání – kysané zelí

plísňe – plísňové sýry, uzeniny (uherák)

Hmyz a hlodavci

požírají nebo znečišťují zboží, které je pak zdravotně závadné.

Ochrana - pravidelná deratizace a dezinfekce, ale i dodržování čistoty a pořádku ve skladech.

Deratizace = hubení hlodavců

Dezinsekce = hubení hmyzu

Dezinfekce = hubení mikroorganismů

Jaké znáte způsoby ochrany před biologickými vlivy na prodejně?

.....
.....
.....

Morální opotřebení zboží

Projevuje se jako zastarávání zboží. Zboží je nemoderní nebo technicky zastaralé, a proto je obtížně prodejně.

Ochrana - řešením jsou včasné výprodeje za sníženou cenu.

Společenské vlivy

řadí se sem krádeže nebo ztráty způsobené nedbalostí zaměstnanců či přepravců.

Ochrana - ostraha na prodejnách, zabezpečení zboží ochrannými prvky či finanční postihy zaměstnanců